

ISZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 10 k.
Negyedévre ..... 4 " "
Helyben kárhoz hordva.
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 " "
Vidékre postán szállítva.
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 " "
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hét 6-
napján 6 óráig kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal.
Nagyvárad, Sallási Dezső-utca 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 206. szám. Nagyvárad. Vasárnap, 1914 Szeptember 6.

Döntő győzelem az orosz harctéren.

Az oroszok veresége katasztrófális.

A hadiszállásról jelentik:

Budapest, szept. 5.

Keleti Galiciában ma nem volt ütközet. Lublin ostroma folyik. AUFFENBERG az ellenség továbbbúzdulásával teszi teljessé a kivívott győzelmet. A Tysowce-től délkeleten húzott sáncoknak rohammal való elfoglalása döntő következménnyel járt és az ellenséget a keleti és az északkeleti irányban való veszélyeztetett visszavonulásra kényszerítette.

Az oroszok, hogy fedezhessék a Komarow-nál gyülekezett haderőik elvonulását, kénytelenek voltak a legszivósabban védelmezni e helység magaslatát. Mindeddig erősen szorongatott, most pedig tüstént előretörő derékhadunk, valamint a déli harc vonalnak Boroevics vezénylete alatt álló balszárnya hadállásról-hadállásra nyomult előre, mivel az oroszokat idő előtt való pánikszerű visszavonulásra kényszerítette.

Ez a visszavonulás Tysowce-nél kivívott sikereink következtében valóságos katasztrófálissá alakult az oroszokra.

A győzelem döntő és jelentőségteljes és ez akció a kraszniki-i és njedsiva-dusai győzelmekkel kapcsolatban azt jelenti, hogy a Bug és a Visztula közt operáló orosz hadsereg el van vágva a keletről Lemberg ellen vezetett hadseregtől. (Miniszterelnökség sajtóoszt.)

Haditervünk kitünően bevált.

Budapest, szept. 5. (Tud. cen. táv.) A Magyar Távirati Irodának jelentik:

A bécsi Neue Freie Presse írja, hogy hadseregünk főparancsnokságának azon eljárását, hogy csapatainkat Oroszország ellenrendelte, az utolsó két heti események nagyszerűen igazolták.

Kelet-Galiciában megszűnt az orosz támadás.

A M. T. I.-nak jelentik a sajtó hadiszállásról: Kelet-Galiciában nem volt ütközet. Auffenberg operációja be van fejezve. Az orosz jobbszárnyat elvágta a balszárnytól, így a balszárny csak egyedül operálhat. Auffenberg pedig most már ellenük fordulhat; valósággal az oroszok feje fölött van.

Csapataink hősiessége.

Budapest, szept. 5. (Tud. cen. távirata.) A M. T. I.-nak jelentik:

Kelet galíciai seregeink hősiességéről s szenvedéseiről csak a háboru után fogunk hallani s majd akkor csodálattal hajolunk meg nagyságuk előtt.

A nyugati harctérről.

A németek elfoglalták Amienst.

A M. T. I. jelenti, hogy Amienst a németek elfoglalták. A város elfoglalása előtt nagy csata volt az angolokkal, amelyben a németek az angolokat megverték.

Párisban már ágyudörgést hallanak.

Bécsi cenzurázott távirat jelenti: A németek Amienst három napi véres harc után bevették. Más oldalon a német csapatok Creil és Sentis városokig jutottak el úgy, hogy az ágyudörgés már Párisig hallatszik.

A párisi lapok megjelenésüket Bordeauxba tették át, holott 1870-ben Párisban maradtak.

Páris royalista parancsnokság alatt.

Tudósítónk cenzurázott berlini jelentése szerint most már bizonyos, hogy Galieni lett Páris katonai kormányzója. Galieni kinevezésével vértől royalista került Franciaország vezető helyére.

Franciaország mindenkit csatatérre küld.

Budapest, szept. 5. A Magyar Távirati Iroda távirata szerint a francia hadügyminiszter az összes korosztályokat behívta. Páris teljesen kihalt. A lakosság kétségbeesve menekül. Gallieni tábornok, Páris új főparancsnoka és a többi francia tábornokok közt viszály tört ki.

Páris remeg a Zeppelinektől.

Cenzurázott távirat jelenti Genfből: A párisi katonai hatóságok a legmagasabb párisi házakon lövészeket helyeztek el a

német léghajók támadása ellen. A városon kívül magasabb pontokon mindenütt örök kémlelik a látóhatárt jelentésre készen a rettegett Zeppelinek közeledésekor.

A 42 centiméteres lövedék magyar munka.

Budapest, szept. 5. A világháború egyik legnagyobb meglepetése, sőt szenzációja, a negyvenkét centiméteres kaliberű ágyúk szereplése volt. Lüttich és Namur ezeknek a mozsaraknak megsemmisítő hatása alatt esett el, a legrövidebb idő alatt. Ebben a világraszóló diadalban a magyar iparnak is jelentékeny része van, mert a negyvenkét centiméteres mozsarak laffatáinak és lövedékeinek egy részét a diósgyőri vas és acélgyárban készítették. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Néhány szó a német francia háborúhoz.

IV.

Tegnap cikkünkben rámutattunk azokra az okokra, amelyek Németországot egyenesen rákényszerítették arra, hogy Luxemburg és Belgium semlegességét megszegje — az augusztus hó 4-én megtartott birodalmi gyűlésen Bethmann Hollweg kancellár a többek között ezt mondta:

A francia kormány kijelentette ugyan, hogy Belgium neutralitását respektálni fogja, a mig ellenfele respektálni fogja. Mi jól tudtuk azonban, hogy Franciaország készen állott a támadásra. Franciaország várhatott, mi azonban nem! Franciaországnak az alsó-rajnai vidéken ellenünk intézett támadása végzetes lehetett volna.

A kit annyira fenyegetnek, mint benünket és a ki a legszentebb ügyért harcol — az csak arra gondolhat, miképen szabadulhat ki a bajból.

Atérezzük most már teljesen e világ-

történelmi szavaknak jelentős súlyát és meg lehetünk győződve róla, hogy a legutolsó német katona is teljes tudatában volt annak, hogy mily döntő nagy célért kell neki Lüttich és Namur alatt vértét ontania. Ez a tudat százszorozta meg a lüttichi német hősök erejét.

A francia erődövek az áttörése és leküzdése óriási nagy erőt igényelt volna, de meg nem is lett volna oly rövid idő alatt befejezhető, mint Belgiumnak kézbe vétele.

Azután még meg kell fontolnunk azt is, hogy mig a német főerő a várak előtt küzdött volna, addig a francia főerő Belgiumon keresztül igen könnyen és nagy tulsullal operálhatott volna Berlin felé. Hiszen épen ezért ölte bele a francia megszámlálhatlan millióit a német határ mentő váraiba, hogy ezen a fronton a cement és az acél helyettesítse, illetve mentesítse a francia vért és így lehetőleg nagy haderő maradjon rendelkezésre támadó hadműveleteinek végrehajtására!

Tagadhatlan, hogy igen szépen meg volt fogalmazva ez a haditerv, csak egy

Mánuel ex-király az entente-ot pártolja.

Mánuel portugál exkirály kijelentette, hogy az entente-ot pártolja. Nagy segítség a 42 centiméteres mozsárágyúk ellensúlyozására.

A franciák lemondanak Páris védelméről.

A M. T. I. jelenti: a Corriere de la Sera azt írja, hogy a franciák Párist szabadon hagyják. A védekezési vonal Dijon és Nevers között lesz. Az Oise völgye nyitva áll a német csapatok előtt.

Részletek a longwyi harcokból.

A Vossische Zeitung tudósítója érdekes részleteket ír a német trónörökös Longwy melletti harcáról. A longwy citadellában, bár a nehéz ágyúk akciójába se léptek, garadával heverték a holttestek. A francia katonáknál tömérdek dum dum golyót találtak.

Páris forrong.

Budapest, szept. 5. (Tud. cenz. táv.) A Magyar Távirati Irodának jelentik Párisból:

Clemenceau lapjában népháborút hirdet. Ütött a cselekvés órája, mondja, biztosak vagyunk benne, hogy minden francia: aggó gyerek és asszony katona lesz.

Párisból ma indul az utolsó vonat s azért a pályaudvaron örületes a tolongás.

Bülow zsákmánya.

A M. T. I.-nak jelentik Berlinből: Bülow német tábornok eddigi zsákmánya 348 nehéz és táborigyű, sok hadifelszerelés 12934 fogoly.

Rheimst a németek elfoglalták.

Budapest, szept. 5. A M. T. I. jelenti Berlinből: A főhadiszállásról jelentik, hogy a németek Rheimst kardcsapás nélkül bevették.

szépséghibája volt, t. i. az, hogy éppen úgy mint ezelőtt 43 évvel, most is csak a papiroson volt meg ez a zseniális gondolat.

A németek jól tudhatták a franciáknak ezt a természetes haditervét, hiszen a vas-tag belga-francia barátság eléggé figyelemzethette volna őket erre. De mig a franciák csak barátokztak, addig a német dolgozott, még pedig igazi germán pedantériával és alaposággal. A német nem csak jámbor óhaját fejezte ki a Belgium területén át intézendő hadműveletekre vonatkozólag, hanem tényleg meg is tett minden, legapróbb részlet intézkedést is arra nézve, hogy ezen tervét biztosan keresztül is vihesse.

Ki volt osztva mindenkinek a maga szerepe, melyet az adott jelre végre kellett hajtani. És mint tudjuk végre is hajtották! Látjuk tehát, hogy a német alaposág és energia tette a németet urrá a francián — mert a kezdeményezés hatalmas fegyvere biztos záloga a győzelemnek!

Mihelyt a német betört Belgiumba, megint átvette a diktáló fél szerepét, és et-

Mentőszekrények minden nagyságban felszerelve a belügyminiszteri rendeletnek megfelelően felszerelve **5 K-tól 32 K-ig** ugyszintén hiányzó részek pótlása legolcsóbb árakon

FARKAS ISTVÁN
„Apolló” drogeriája
 NAGYVÁRAD,
 Rimacóczy palota — Rákóczi-ut.

Hajók veszedelme az északi tengeren.

Amsterdamból jelentik: Angol lapjelentések szerint egy svéd és egy dán gőzös néhány mértfölddel a Themse torkolata előtt elsüllyedt. Igen sok hajó jut most aknára az északi tengerben.

Klofác képviselőt letartóztatták.

A M. T. I. jelenti: Prágában Klofác cseh szocialista képviselőt letartóztatták. Az elfogatás oka ismeretlen.

Az albán fejedelem elmenekült.

Aneonából jelenti a Stefani ügynökség: Vilmos albán fejedelem a Misurata olasz hadihajón Durazzóból jövet ideérkezett és folytatta útját Velence felé a hajóval.

Katonáinkért.

Rendkívüli idők, rendkívüli erőfeszítést, rendkívüli áldozatkésztséget követelnek a haza polgáraitól, a haza kicsi és nagy fiától, leányától.

De magával is hozza a nagy idő a szívek emelkedettségét, hiszen „nagy idők szülik a nagy embereket.”

Meglátszik az a mi városunkon is. Ez a mi mulató, fényűző, kasztrendszerű társadalmunk ime egybeolvadt a gondolatban, hogy akik itthon békés otthonokban, ágyudübrögéstől, csatazajtól távol élünk csöndes napokat, nekünk is részt kell vennünk a hazamentő munkában.

Mindenki érzi, mindenkinek éreznie kell a kötelességet, hogy ma kevéssel kell megelégednie, jobban, többet kell dolgoznia és imádkoznia. Ma amikor az országhatárokon szenvednek, véreznek, elesnek a mi győztes, hős katonáink.

Milyen szép látni fönt a városházán, hogyan dolgoznak a város urai a város fejtől kezdve, milyen emberföltötti munkát végeznek elcsitításán a háboru okozta nyomorúságnak!

Milyen szép látni a város asszonyait, a mint sorra látogatják a kicsi, szomorú háza-

kat, melyekből atya vagy testvér, vagy fiu, vagy vőlegény a hadba vonult. Milyen szép, hogy annyi könnyet letörülnek, mégis úgy tetszik, mindig fognak találni letörüni valót, amíg folyik künn a világháboru.

Milyen szép látni a fiatal munkásokat, tanulókat, amikor a rend fentartásán vagy a fiatal lányokkal versenyt, a sebesültek ápolásán fáradoznak!

Milyen szép látni kis és nagy lányainkat, amint abbahagyván játékaikat, csuklómelegítőt, térdvédőt, hősapkát kötögetnek a mi fáradó, vérző katonáinknak.

Itt ott az áldozatkésztségek, hazafias buzgó munkálkodásnak csodás tüneményeivel találkozunk, ami megdobbantja szívünket, ami örömkönnyet csal a szemünkbe. A „Vörös-Kereszt” jóságos angyalai hetek óta megfeszített erővel dolgoznak a harcolók és sebesülteknek való fehérnemű előállításán és mindez még sem elég, mind ezzel még sem tudják a szükségletet fedezni.

En földieim! nekem úgy tetszik, hogy még nem minden szív nyílt meg az irgalmasság érzésének, még nem minden házi tüzhelynél fáradoznak a mi katonáinkért.

Ott északon és délen a hegyek közt hidegek ám az éjszakák, kemény, hűvös a föld; míg mi kényelmes meleg ágyainkban pihenünk: ott a haretéren fáznak a mi testvéreink, apáink, fiaink. Siessünk segítségükre! Ne legyen ház, tanya, ahol serény kézzel, szerető szívvel nem dolgoznak térdvédőn, hősapkán, haskötőn, hogy ezek megtartsák az értünk harcoló hősök erejét, egészségét.

Siessen, aki még nem vett részt a nemeslelkű, hazafias munkában, siessen minden asszony, minden leány a házi munkájával és azután áldozza idejét a katonáink, hős katonáink javára. Kössünk térdvédőt, hősapkát, varrjunk haskötőt. Egy kis pamutra 2 kötöttüre csak telik, ha a szánktól vonjuk is meg, aztán lássunk hozzá serényen, hogy 2 hét alatt készen legyen. 1-2 méter jó meleg flanelt, hozzá galandot vegyünk és a Haas féle üzlet kirakatában látható minta szerint egy kettőre varrjunk néhány haskötőt, egészségüket mentjük meg a mi hőseinknek. Otthon is akad valami használt flanel darab, amiből haskötőt készítünk és beadjuk azonnal a Vörös-Kereszt hölgyeinek, például

elvisszük Miskoley főispánné ó méltóságának.

Sok, másfél millió haskötőre van szükség s az éjszakák hosszabbodnak, hűvösödnek. Siessünk, hogy el ne késsünk!

Hétfőtől kezdve az olaszii községi polgári leányiskola nagyterme is munkateremmé változik délutánonként s az iskola ifju hazafias tanítónői nemcsak a jelenlegi tanulóknak, hanem az iskola volt tanulóinak is szívesen utasítást adnak a katonáinkért való munkában.

Hozzatok, kedves volt tanítványaim, kötőpamutot, vagy jáger pamutot hősapkának, de főleg flanelt haskötőnek és álljatok be a hazafias, az irgalmas munkába! Hozzatok tiszta, ócska fehérneműt, kötőtűt, varrótűt, hozzatok ügyes kezet, meleg szívet, mutassátok meg, hogy tőlünk tanultatok hazát szeretni, hazáért szívesen áldozatot hozni.

Özv. dr Személy Kálmánné.

A Vörös-Kereszt javára.

A társadalom áldozatkésztsége

A háboru borzalmainak enyhítésére a betegek ápolása, gondozása által a Vörös-Kereszt óriási munkát fejt ki. Hogy feladatának kellő képen megfelelhessen, az egyesület, a társadalom odaadó, buzgó áldozatkésztségre van szüksége, mert csak ennek segítségével érheti el a maga elé tűzött hatalmas és nemes célt.

Közönségünk, mint örömmel látjuk, eleget is tesz kötelességeinek.

A tisztviselők áldozatkésztsége.

A nagyvárad kir. ítélőtábla birói, segéd- és kezelőszemélyzete szeptember hó 5-én megtartott értekezletén fizetésének 1 százalékát ajánlotta fel a Vörös-Kereszt egylet s a hadbavonultak családtagjainak segélyezésére akként, hogy a mintegy 1500 koronára menő adomány egyenlő részekben fog a Vörös-Kereszt egylet Nagyváradon működő hölgybizottságának, továbbá a hadbavonultak segélyezésére alakult nagyvárad bi-

től az időponttól kezdve a francia kénytelen ennek a parancsnak engedelmeskedni.

Kezdetben nem szívesen tette ugyan, és minden áron igyekezett magát kivonni az alól, amikor 8 hadtesttel megkísérelte a betörést Németországba, de már késő volt! Véres fejjel és nagy veszteségekkel voltak kénytelenek a franciák drága váraik mögé visszahúzódni és belátni, hogy bizony csak nem marad most már más hátra, mint engedelmeskedni a német fegyverek parancs-zavának.

A franciák minden számítását keresztül huzták a németek 42 centiméteres mozsár-ágyui, melyek oly hirtelen letarolták Lüttich és Namur erősségeit!

Akarva nem akarva, északnak kellett irányítani a váróv mögött felvonult francia haderőket is, hogy útját állhassák a Páris felé előnyomuló németeknek.

Gondolkodtak azonban róla a németek, hogy ne tulságos sokan mehessenek föl északnak, amennyiben az erődív előtt álló német balszárnny folytonos támadásaival tekintélyes francia erőket köt itten le.

Hiszen csak a napokban olvastunk róla, hogy már is kikezdték a németek a féltett várakat. Néhány utzáró modern páncél erőd már is a németek kezében van és Heeringen tábornok ágyui már Belfort előtt dörögnek. Ki tudja, hogy néhány nap mulva nem szólnak e meg itten is a 42 centiméteres ágyuszörnyek, talán éppen azok, melyek hivatva lesznek Páris keleti frontján akcióba lépni.

A mint látjuk a franciák sorsa már Lüttich és Namur elesével meg volt peeséltelve. A rohamosan Páris felé közeledő német hadsereget a két részre szakadt demoralizált francia hadsereg többé föltartóztatni nem tudja. Legokosabb volna, ha letennék fegyverüket, mert a játszmát már ugyis elvesztették.

De hát persze ilyesmire nem lehet számítani, mert ez csak siettetné az orosz szövetséges társ agyontiprását is.

Ha el is vesztette már a francia a játékot, — a legelemibb hadászati érdekek is azt kívánják most, hogy a francia minél

tovább igyekezék a német haderőket az orosz hadszíntértől távol tartani.

Erre van a franciáknak egy igen jó eszközük és ez Páris, a hatalmas erődíté- seivel. Páris már nem oly könnyű dió, mint a kis belga várak, amennyiben a francia Metropolist egy 130 km. hosszú körívben veszik körül a modern erődítések. (1870-ben ez a körív csak 80 km. hosszú volt.)

Ma tehát nem oly könnyű Páris körülzárólása, mint volt 1870 ben! De még az is kérdés, hogy szükséges lesz-e Páris körülzárólása.

Páris ostroma hónapokig is eltarthat, de viszont meglepetésekre is el lehetünk készülve.

Hiszen említettük első cikkünkben, hogy a német vezérkar nyíltan beismerte az 1870-71. évi háboru után, hogy Páris ostromára nem volt kellőleg elkészülve. Föl kell tehát tételeznünk, hogy az azóta eltelt 43 év alatt a körültekintő német hadvezetőség bőven pótolta ezt a hiányt. Ki tudja, hogy milyen meglepetést tartogat számunkra Páris ostromát illetőleg is a jövő!

Gyapju szövetek legujabb kivitelben

Gyapju szövetek legnagyobb választékban

Gyapju szövetek legolesobbán

szigoru szabott

árak mellett

szerezhethjuk be

Zauderer

kolozsvári posztó áruház fiók.

Nagyvárad, Zöldfa-utca 1.

Telefon: 11—15.

zottságnak és az ugyanilyen célból alakult országos bizottságnak rendelkezésére bocsátatni.

Ujabb adományok a Veres-Kereszt részére. Zsolnai Zsolnai Adolf 1022-25. A nagyvárad rendőrség tisztii kezelő és őrszemélyzete 253-50, Diósy Lajos 200, Lakatos Sándor 100, Magyar Bank R. T. Nagyvárad 100, M. K. 8, Felmérési felügyelőség 100, Valaki 100, Hofbauer Pálné 50, Hofbauer Edit 10, Hofbauer Gizi 10, Hofbauer Polika 10, Belányi Imre 50, Justh Károlyné 50, Grosz József mérnök 50, Dr Fényes Ödön 50, Perlesz József 50, Lakatos József 50, Nagyvárad Premontrei rend 50, özv. Tulics Józsefné 50, Névtelen 20, Gellért Lászlóné 20, Bakacs József 20, Dr Medvigy Gáborné 20, Fugyivásárhelyi olvasóköri 10, özv. Weisz Gáborné 10, Id. Középegy Kálmáné 10, Dr Szegedy Lajosné 10, özv. Halász Gyuláné 10, Vlád Agoston 5, Báró Luzsénszky Lenke 5, Kelemen Kálmán 5, Dr Bozóky Alajos 5, N. N. 5, Névtelen 5, Balázs Adolf 2, Négyessy Ilonka 1-80, összesen 2517 kor. 75 fill.

N. N. ur 4 drb régi érmet és 1 drb arany jegygyűrűt adott a Veres-Kereszt-Egyletnek.

A Vereszt Kereszt-Egylet céljaira a rendőrség tisztikara, kezelő és őrszemélyzete a következőképpen adakoztak: Gerő Arminia 30, Jánossy Gyula 10, Mezey Gyula 10, Horváth Géza 10, Kemény L. Ignác 5, Vadász József 5, Sztics János 5, Kolontáry 5, Fluck Ferenc 5, dr Dajka Endre 10, Zilahy Antal 5, Ehrlich Imre 5, Palády Mihály 1, Kráhm László 2, Radványi Jenő 1, Jauernik József 1, Szakáts József 1, Jánossy Lajos 2, Lakatos Sándor 1, Dézsy Lőrinc 1, Nagy Lajos 1, Boros Imre 1, Mihályi 1, özv. Hügel Ödöné 1, Popa Esz-tike 1, Fodorné 1, Kovacsevics 3, Lakatos Sándorné 1, Kasza Dezső 1, Réz Bertalan 10, Cseray Zoltán 1, Cseray Géza 1, Biró József 1, Dajka Sándor 1, Sugár Dénes 1, Darvassy Ferenc 1, Kágyi Lajos 5, Simon György 1-50, Wallerstein Etel 2, ifj Molnár István 1, Farkas István 1, Bott György 1, Becsey Ignác 1, Kovács István 1, Sipos József 1, Kiss Elek 1, Bocsok Tamás 1, Balogh Zsigmond 1, Varga Gábor 1, Agyod Sándor 1, Gordán József 1, Kiss Miklós 1, Csontos István 1, Kovács János 1, Veres Károly 1, Mezei Ferenc 1, Soós András 1, Balázs Imre 1, Karácsonyi Mózses 1, Szörnyi

Azt azonban már most is konstatálhatjuk, hogy azoknak a sokat emlegetett 42 centiméteres szörnyeknek a föltünése a harc színterén a francia hadvezetőségben máris nagy konsternációt idézett elő!

Hogy mennyi időt nyert a német által, hogy Belgiumot át operálhatott, azt már az is mutatja, hogy dacára annak, hogy most több mint 2 héttel később kezdte meg a hadműveleteit, mint 1870 ben és dacára annak, hogy Belgiumban nagy ellentállást kellett leküzdenie, mégis sokkal hamarabb került Páris elé, mint 1870 ben. (akkor szept. 19-én).

A nagy német győzelmekből még az öreg Zeppelin gróf is kivieszi a részét, hiszen hatalmas szivaralaku légóriásai mindenütt feltűnnek a modern hadviselés legujabb terrénumán, a végtelen levegő tengereken, melyeket nem lehet elzárni sem erődökkel sem pedig halált hozó robbanó aknákkal. Hiába igyekszik a párisi kormány hazug hírekkel megnyugtanni a megremült város lakosságát, mert csaknem naponta megjelenik a hatalmas metropolis fölött egy-egy német légi jármű és ledobja a legfrissebb és legautentikusabb igazságot a nyüzsgő párisiak közé.

Hogy ugyancsak a légi járművek bombákat is dobnak le egyidejűleg, az csak természetes vele járó dolog és azt megint csak a német alaposság javára írhatjuk. Így gondoskodik ugyanis a német aviatikus arról, hogy a német zászlóba begöngyölt hir-

László 1, Nagy Sándor 1, Balogh Lajos 1, Darabanth Ferenc 1, Rózsa Sándor 1, Vékony Sándor 1, Kovács László 1, Farkas Bálint 1, Lamun Jenő 1, Gircz István 1, Horváth István 1, Kiss Jenő 1, Szunyogh Mihály 1, K. Nagy István 1, Olvashatatlan aláírás 1, Balogh Ferenc 1, Jámbor Mihály 1, Dávid Imre 1, Szűcs György 1, Tarsoly Imre 1, Bende Imre 1, Sebestyén Gyula 1, Lőkös János 1, Mezei György 1, Papp Mihály, Rozinger Márton, Balogh András, Szabó Lajos, Balog Imre, Szabó Lajos rendőr neje, Sebestyén Gyuláné 1-1, Ifj. Rác Jánosné 2, Mikó Antal, Dobos József, Kovács Sándor 1, Hendzsel Lajos -50, Jank Ferenc -50, Kiss Zsigmond Barta Gyula 1-1, Horváth József -50, Würfel Andor -50, Varga József 1, Knoch Sebestyenné -50, Biró Ferencné -50, Steringer Lajosné -50, Goldstein Lipót, Kővári György, Kincses László, Fekete Lajos 1-1. Klein Mór -50, Hajdu Mihály, Nagy János, Kerekes János, Maresó Kálmán, Molnár Márk szakaszvezető, Tardy Gábor, Péntes Károly, Zsoldos Mihály 1-1, Karácsony József 2, Juhász Károly, Szigeti Imre, Gulyás Benjám, Balogh Zsigmond, Purbucz Albert, S. Kiss Gergely, Szegő Imre 1-1, Olvashatatlan aláírás, Vass Albert, Dienes István, Kelemen András, Vass Károly, Méhes Lajos 3-3 korona, összesen 253-50. korona.

Kézpénz és ékszer adományok az egyesület pénztárnokának, Hofbauer Pál urnak címére küldendők.

Fehérneműk és ágyneműk adományozása.

A Vörös-Kereszt fehérnemű osztálya az Urinők Mária Kongregációjától 20 kort. kapott és további küldeményeket vidékről.

Goldstein Jakab kereskedő neje Bihar-félegyházáról összegyűjtött 159 hófehér kis párnát és rengeteg fehérneműt. Majdnem mindenkinek rá volt himezve a neve pl. Prinyi Erzsébet 70 éves. Egyiken cédula nagy kusza betűkkel írva: Bflegyháza, Borbély Józsefné. En kérem az Urat, hogy adjon a fájdalmak elviseléséhez erőt és az Urban igaz hitet, — mert ő a megtartónk egyedül.

Herc Sarolta Margitáról ágyneműt, ruhát küldött nagy mennyiségben. Dr Leichtmanné Margitáról szintén.

adást, a franciák könyebben megtalálhassák, a felrobbant bomba közelében.

Mindenesetre nagy és érdekes napok előtt állunk, melyek talán óriási, de reánk nézve kellemes meglepetést tartogatnak számunkra. Adja a Mindenható, hogy úgy legyen!

Am legyen bárhog is, bizhatunk benne, hogy a német becsülettel fogja végig küzdeni ezt az imponáló erélyességgel megkezdett háborút, de vajjon ki tudná megmondani már most, hogy a békét a köztársasággal vagy pedig a francia királlyal fogja e megkötni!

Vajjon az adott helyzetben nem a leg-tisztességesebb és lepraktikusabb megoldás lenne ez a francia nemzetre nézve? Kikiáltani a királlyal és most már mint ilyen, undorral elfordulni a királygyilkosok és azok minden pártfogójától!

Igy még meglehetne valamit menteni a francia becsület és prestige-ből és ez a leg-olcsóbb megoldás is lenne! Az oroszoknak adott 20 milliárd kölcsön már úgy is elveszett és most még aránylag olcsón kaphatnának békét a némettől.

Hiszen most talán még lehetne alkudni is velük. Mert hogy mennél hosszabb ideig tart a háború, annál borsosabb lesz a benyújtott számla, az már csak természetes! Hiszen a 42 cm-es szörnyeknek minden egyes lövése 35.000 márkába kerül! Csak talán nem kívánhatják a franciák még azt is, hogy ezeket a lövéseket is a német fizesse!

Ki tudná megmondani, mi hogy lesz?

Három óriási csomag ruhaneműt hozott Popovics Vazul gör. keleti lelkész és Andrei György k. bíró, — Székelytelek község részéről.

A Magyar Aszfalt Részvénytársaság Tatarosi Bányatelepéről a következő sorokat kaptuk:

Magyar Vörös-Kereszt Egyesület tekintetes Fiókosztályának Nagyvárad.

Dicső sebesültjeink fájdalmainak némi enyhítésére, kik hön szeretett hazánk védelmében oly hő-siesen viselkednek, a mai napon küldtünk címükre két láda ág- és fehérneműt és egy láda befőttet, miről hazafias üdvözléssel ezennel értesítjük. Kiváló tisztelettel a Tatarosi Bányatelep tisztviselői és munkásai, mely áll Hers Lóránd és Neumann Lázár gyűjtéséből.

Megható, mily gonddal és szeretettel volt az egész csomag, 56 párna és 200 darab ruhanemű, valamint a láda befőtt össze-csomagolva. Szébbnél szebb stikelt, horgolt, csipkés patyolat párnák, minden párnára még egy huzat és egy-két remek varrottas törülköző rátűzve és az illető neve.

Hálatalten köszönjük meg a közönség küldeményeit!

A párnákat a kórházakban szétosztottuk és biztosan sokan fogják szegény sebesültjeink között áldani a nemes lelkű adakozókat, midőn szalmapárnára helyett pihés párnára hajtják le fejüket.

A „Jobbkéz” részére Somogyi Gézáné 10, Gálbory Józsefné 20, Szödényi Irma 3 koronát kegyeskedett küldeni.

Római levél.

Duló világháború közepette a száguldó halál egyházunkat is meglátogatta. Kiragadta az élők sorából X. Piust, az eucharistia és a pax nagy fejedelmét, kik joggal nevezhet-tünk atyánknak, mert szívének minden dob-banása alattvalói volt. Szívének egyedüli vágya volt mindent, de főképen a sziveket s lelkeket megújítani Krisztusban. Galamb lelke felszállt a béke honába, megborzadt arra a gondolatra, melyet környezete előtt is kifeje-zett: mily borzasztó, hogy nekem ezt meg-kellett élnem, kik tekintet nélkül a nem-zetiségre testvéri szeretetben élte, hogy pap-jaim és alattvalóim, Róma területén, vissza-terve hazájukba, adáz ellenségként talál-koznak a haretéren.

Aggódva várta nemcsak Rómának sok ezernyi tömege, de az egész katolikus világ a kürtön kiszálló fehér füstöt, mely nem is késett sokáig. Délben fél egykor szállt fel a fehér füst, mely után rövidesen megjelent Della Solpe biboros camerlango a sz. Péter b. zilika erkélyén, hogy örömmel hirdesse az egész világnak:

— Annuncio vobis gaudium magnum. Papam habemus, Eminentissimum et Revere-nam dissimum Dominum Cardinalem Sa-cobum Della Chiesa, qui sibiimponit nomen Benedictus XV.

A feszült várakozás után halálos esen-ben leste a 30,000 nyi néptömeg a szava-kat, mely közben vezénylő szavak hang-zottak el: a rend fenntartására kirendelt olasz katonaságot tisztjeik tiszteletadásra vezényelték.

Leirhatatlan örömmujongásban tört ki a nép, mert az új pápa hosszas római tartó-zódása alatt szeretetreméltó egyéniségénél fogva közszereletben és tiszteletben élt. Még a természet is kifejezte örömét két napos eső után verőfényes napra virradt Róma.

Az új pápa személyiségéről keveset tu-dott a külföld. Csendes, de komoly munkál-kodásban töltötte el az éveket.

1854. november 21-én született Genova la soperbe, a „büszke Genna” melletti Pegli kastélyban született előkelő örgrófi család-ból, melynek tagjait a XV. századból kezdve gyakran találjuk az egyház történetében, mint buzgó szerzeteseket s mint egyház-fejedelmeket. Gyermekkoráról csak annyit

tudunk, hogy mély vallásosságban nevelték s hogy tanulmányait otthon kezdte meg szüleinek gondos felügyelete mellett, majd elvégezve a génuai gimnáziumot az ottani lyceumba lépett át. Theologiai tanulmányait a római Capronia collegiumban végezte kitűnő eredménnyel. 1878. december 21-én pappá szentelték és még a következő évben doktorrá promoveálták. Előkelő családi származása s képzettsége megadta neki a jogot, hogy belépjen a nemes papok pápai akadémiájába, melynek tanulmányait képesítettek a pápai diplomácia szolgálatába való belépésre.

Még tanulmányi ideje alatt gyakorlati szolgálatot teljesített az államtitkárságban, melynek első csoportfőnöke volt akkor Msgr. Rampolla. Innen kezdve szövődött az a sirig tartó baráti kötelék, mely közte és Rampolla bíboros között fennállott. Magával vitte őt Rampolla Madridba mint nunciust, visszatérve Rómába az államtitkárság élére, visszahozta magával, sőt helyettesévé nevezte ki Della Chiesát, garanciát látva ugy személyében, mint egyéniségében nagy feladatok, bizalmi ügyek megoldására. X. Pius pápasága alatt 4 évig Rampolla helyét töltötte be, mint első csoport főnök. Innét nevezte ki őt a pápa az akkor megüresedett bolognai érseki székre.

Nehéz viszonyok és körülmények között vette át egyházmegyéjének kormányzását, de a hozzáfűzött reményeket teljes mértékben beváltotta.

Erélyes és vezetésre termett keze rövidesen rendezte az ottani viszonyokat, közvetlen szeretetre méltóságával és főleg józan judiciumával, igazságosságával megnyerte az ellenséges elemeket is.

Befolyása nemcsak a Vatikánban volt nagy, de a Quirinálíg is eljutott kiváló családi összeköttetéseivel fogva, hol róla mindig mint kedvelt személyről nyilatkoztak.

Ki tudja a mai nagy átalakulások között nem ő van-e hivatva, az egyházi állam és Olaszország közötti feszült viszonyt békésen kiegyenlíteni?

De nem csak nagy diplomatát nyertünk az új pápában, X. Pius krisztusi szelleme is áthatotta őt teljesen. A kinek alkalmá volt őt otthonában ismerni, láthatta a fellendülő hitéletet s a hol az egyház érdeke kívánta, mindenütt ott volt személyesen. Papjait testvérekként szerette, velők közvetlenül érintkezett, hiveiért a legnagyobb áldozatra kész volt.

Fáradtságot nem kimélt, ha arról volt szó, hogy gyóntatni, prédikálni kell, sőt nem egyszer maga vitte a haldoklóhoz az Oltárszentséget s az utolsó vigaszt. A gyakori szent áldozás eszméjének, egyik leglelkesebb hive.

Amilyen erős kezű volt a kormányzásban, olyan szelid, alázatos, közvetlen volt a privát érintkezésben. E sorok írójának alkalmá volt gyakrabban családi otthonában tartózkodni, hol az előkellőség mellett apostoli egyszerűség uralkodott. Minden perc ideje be volt osztva, állandóan írásztala mellett foglalatokodott. A fáradtságos munka után felüdülést a szószéken és gyóntatószéken keresett. Rajongásig szereti édes anyját ki vele együtt lakott s kívül hűen megosztotta minden örömét s gondját. Hangulata mindig derült volt, temperamentuma élénk, mindenkivel egyformán leereszkedő s nyájas. Kik szerencsések voltak őt személyesen ismerni, azoknak szívök vágya szerint történt a választás s személyes meggyőződések, hogy erélyesebb, bölsebb, higgatabb s amallet alázatosabb kezekbe nem kerülhetett volna Krisztus hajójának kormányzója. Ismét bebizonyosodott, hogy a Szentlélek nem az emberek számítására, hanem a lelkek sugalata szerint inspirál.

Bologna nagyszülőltjének, XIV. Benedeknek nevét vette föl Della Chiesa. XIV. Benedek elődje volt XV. Benedeknek nemcsak az érseki széken, de a pápai trónon is, hol mint pápa nagy egyházjogász, de egy-

szersmint fennkölt szellemű pásztorja is volt a rábizott nyájnak. Kora ugy jellemezte mint: egyike a legtanultabb pápáknak egyéniségében, egyszerű és nyájas gyermekileg jámbor, tetteiben megfontolt böles, de erélyes. Nevének megválasztásával így akaratlanul saját irányának is programját adta s fennkölt egyéniségénél s kiváló kvalitásánál fogva méltó utódja lett nagy elődjeinek. A Gondviselés irányította a választást s az előjelek, melyekkel adná Isten hosszú kormányzását megkezdte, mind azt hirdetik, hogy a választás a legszerencsésebb volt. — ss.

Égett a Sánci-tanya.

Gondatlanság okozta a több százezer koronás pusztulást.

Tegnap délután két óraker rémhír terjedt el a margitai járásban.

— Ég a Sánci! Ég az urasági kastély! Jártá be a hír nemcsak a közeli falvakat, de az egész járás községeit. A hír annál nagyobb megdöbbenést keltett, mert a tanya egyike volt a járás legtekélyesebb felszerelésű tanyáinak és ott már a nagy környékről volt behordva a termés, mely ezer és ezer családnak adott megélhetést. A hírek valóban bizonyultak. A nagy pusztulásról tudósítónk a következőket jelenti:

A Micske község közelében levő Sánci pusztán Schwarz Sándor földbirtokos kisleánya Manyi déli 12 óraker lépett ki a lakásból, mikor robogásszerű zaj ütötte meg fülét. A közelben levő egyik cselédétől érdeklődött a zaj oka iránt.

— A szél zug a sürgönydrótok között! Adta meg a felvilágosítást a cseléd.

A következő pillanatban azonban hatalmas lángok törtek az ég felé. Óriási lóherekaval tövében jelentek meg a lángok s borzalmas gyorsasággal terjedtek tovább. Mire a kisleány és a cseléd fellármázták a tanya személyzetét, már az istálló tetején vágattak a lángok.

Pár perc alatt talpon volt az egész tanya személyzete és óriási erőfeszítéssel kezdtek meg a tűz lokalizálását. A tűzoltók, gazdasági alkalmazottak minden munkáját megghusította az óriási szél, mely nagy esomókban szórta szét az égő szénakazalt.

A tanya lakói a szomszédos Micskétől kértek segítséget, honnan csakhamar meg is érkeztek a község tűzoltói. Egyesült erővel kezdtek meg a dühöngő elem megfékezését. Ami azonban szintén kudarcot vallott.

Már-már a szomszédos tanya is veszélyben forgott, mikor Micskéről a margitai tűzoltósághoz folyamodtak segítségért. Most már három község emberei is harcoltak a tűzzel. Végül mikor minden fáradozás eredménytelennek látszott, a kastély berendezésének megmentéséhez fogtak.

A kastély butorait sikerült is megmenteni. Ezután már csak a szomszédos tanya megmentésére fektették a súlyt. Így is csak óriási erőfeszítéssel sikerült a tüzet a Sánci tanyára szigetelni.

A tűz délután 3 óraker még égett, dacára annak, hogy szinte hihetetlen gyorsasággal terjedt a tűz egyik épületről a másikra.

A tanyán leégett a kastély, a cselédség lakásai és az összes gazdasági épületek, valamint a rengeteg takarmány és gabona készlet.

Eddig még csak annyit sikerült megalapítani, hogy az óriási kárt gondatlanság idézte elő. Valószínűleg gyermekek játszhattak gyufával és ettől kapott lángra a lóherekaval, melyről a tűz tovább terjedt és pusztította el a járás egyik legértékesebb tanyáját.

Közgazdasági életünk 1913-ban.

A kereskedelmi és iparkamara.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara most adta ki kerületének: Nagyvárad városának és Biharmegyének 1913. évi közgazdasági viszonyairól jelentését.

Sajnáljuk, hogy a mostani viszonyok között nincs elég terünk, hogy részletesen érdeme szerint foglalkozhassunk a nagy gonddal, körültekintéssel, széleskörű szaktudással megírt és összeállított kiváló munkával, amely különösen a gazdasági kérdésekkel szakszerűen foglalkozóknak nyújt bőséges adatokat, amellet, hogy bárki sok tanulságos dolgot olvashat benne, mert hűen és világosan tárja elénk városunk és megyénk mult évi közgazdasági helyzetét.

A nagy routinnal megírt szöveget bőséges statisztikai táblázatok egészítik ki.

Az általános részen kívül a mezőgazdaság, a kereskedelem, gyáripár és kisipár állapota részletesen van feltüntetve.

A jelentésből közöljük a következő bevezető részt:

Az 1913. év két nagyfontosságú ténynek szolgált bizonyítékául. Az egyik, mely általános jellegű volt: az az elszomorító jelenség, mely szerint Európaszerte, de különösen hazánkban a közgazdasági válságok napirandent voltak. A másik: hogy kamaránk területén ezek a válságok, bár a közgazdasági élet egyes terein nagyobb mérveket is öltöttek, próbakövekké lettek gazdasági életünk szolid alapjainak, mert habár a felépítmények eresztékei sok helyütt reszettekropogtak is, az alapok mozdulatlanul állták ki a rohamot és a megsérült felépítmények sem mindenütt szenvedtek olyan sérüléseket, melyeket a jövőtől remélhető nyugodtabb gazdasági tevékenység eredményesen ne pótolhatna.

Kétségtelen ugyanis, hogy az 1913. év siralmas enyészete borított Európa közgazdasági életére. A meg-megújuló balkáni viharok hervasztó szele végig száguldott az egész kontinensen és annak legtavolabbi zugában is öldöste az élet, a fejlődés, a haladás csiráit. Az egész világrészre a megbénulás sötét felhői borultak. A bizonytalanság feszültsége uralta a lelkeket és bénította meg azok tevékenységét. A Bellum omnium contra omnes viharfelhőink villamos feszültsége tetőpontra hágott és azoknak kiszülését romboló villámcsapásokban való megnyilatkozását remegve várta a dolgozni vágyó, félelemtől lenyűgözött népek sok millió megremült egyede.

Az év elején a pénz- és hitelviszonyok romlása tovább tartott, a külpolitikai helyzet zavarosabbá lett, különösen mikor a győzelmes balkáni népek egymás közt új háboruba kezdtek; ehhez járult az egyre élesebbé váló belpolitikai helyzet bizonytalansága. A gazdasági élet teljes elbénulását elfásult lélekkel kellett elviselnünk, sehol a reménynek egy-egy csillama nem bukkant fel, elernyedés mindenütt mindenben jellemezte a lefolyt évet. Hazánk gazdasági élete lethargikus álomba merült, melyből még a pénzüviszonyok javulása sem tudta felrázni.

Fokozottabb volt ez a szomorú jelenség kamaránk kerületében, ahol az országosan továbbra is megmaradt nehéz hitelviszonyok hihetetlen mozdulatlanságot mutattak. Új üzletekről alig lehetett szó, a régi hiteliügyi összeköttetések részben felbomlottak, részben a pénzüviszonyok javulásának ellenére magas kamatok mellett voltak fenn tarthatók. Oka ennek a sajnálatos helyzetnek nemcsak a magán tőke még mindig visszavonultságban maradása volt, hanem még inkább fővárosi nagy bankoknak az az érthetetlen magatartása, mely a vidé-

ket, a javuló pénzügyi viszonyok ellenére is, csak bőséges nyereség biztosítása mellett látta el teljes biztosíték ellenében és nem is kielégítő mértékben pénzzel.

Kamarai kerületükben a fővárosi bankoknak ez a magatartása katasztrófális eredményeket idézett volna elő és hogy ennek dacára a pusztulás be nem következett, az kerületünk alapján egészséges gazdasági életének, pénzügyi életének körülményeinek, az Osztrák-Magyar Bank nagyváradi fiókjának köszönhető, mely helyes közgazdasági érzékkel sietett a fővárosi bankok okozta nehézségek eloszlására kisebb pénzügyi intézetnek egyesítése és valamennyi pénzügyi intézetnek megfelelő hitellel való ellátása által.

Igy is azonban magáncégek, iparvállalatok és bár kisebb mérvben a nem léggé fundált pénzügyi intézetek zavarai jelzik az elmúlt év gazdasági életének küzdelmeit. És jelzik a munkanélküliek tömegei, a közép-osztályt képező iparosok tengődése, az üzletelenség által sújtott kereskedők és az utánok élő osztályok keresethiánya, amit még kivívóbbá tett a szünni nem akaró kenyérdrágaság.

Fokozta ennek a helyzetnek szigorúságát az a körülmény, hogy a kerületünkben elhatározott közmunkák kiírása és a már kiírt közmunkák végrehajtása a városok és községek fedezetének hiánya miatt lehetlenné vált és habár a kommunitás, helyes érzékkel, a nagyobb áldozatoktól sem riadt vissza, hogy a közmunkák útján enyhítse a helyzet tarthatatlanságát, ez a törekvése sem járt eredménnyel, *újából a hazai nagybankok tartózkodó magatartása miatt.*

A lefolyt évben kamaránk területén az építőipar majdnem teljesen szünetelt, csupán kamaránk székhelyén fejeződött be egy, az előző évben megkezdett bérpalota építése és kezdődtek a honvédtüzérlaktanya építésének előmunkálatai.

Kamarai kerületünkben pedig az építőipar szünetelése egy a teljes ipari szüneteléssel, mert a nálunk honos iparágak legtöbbje az építőiparral kapcsolatos. De az építőiparral kapcsolatban nem álló iparágakban is általános volt a pangás, mert még az elsőrendű szükségleteket előállító iparágakban is éreztette megsemmisítő hatását a leromlott fogyasztóképesség.

HIREK

Virág-dalok.

*

Gyöngyöm, gyöngyvirágom:

Rubintom, gyémántom, egyetlen kincsem,
Tied az életem, lelkem a szívem
Amim van minden.

Amim van, az minden. De lásd ami vagyok,
Magyar vér harmata, magyar szív magzata,
Magyar dicsőségre aki jogot kapott.
Nékem is csak adták hazám s a csillagok.

S ha most a kürtszóra

Rubintos acéloom én is fel övezem,
Ugye nem sírsz értem egy néma könnyet sem
Gyöngyöm, gyöngyvirágom.

Csoór Lajos.

Ófelsége ajándéka a munkanélkülieknek.

Az egész ország megmozdult, amikor a háború kitört. A társadalom minden rétegében gyűjtés indult meg a Vörös-Kereszt és a hadba vonultak családtagjai részére, csak éppen a munkanélkül maradt százezrek vár-

tak, hogy végre rájuk is sor kerüljön. De hiszen mindenkit a háború és az abban résztvevők érdekelték, nem igen törődtek a látszólag kis bajokkal.

Most aztán Ófelsége ajándéka fel fogja rázni a társadalmat. 100-100 ezer koronát utalványozott legmagasabb pénztárából a magyarországi és ausztriai munkanélküliek segélyezésére.

Ófelsége emez adománya követendő példa. Adakozzunk, gyűjtünk azok részére is, akiket igazságos háborunk megfosztott kenyérkereset forrásuktól.

* Gróf Széchenyi Miklós sebesült-látogatásán. Hirt adtunk róla legközelebb, hogy a lat. szert. papnevelőintézetben a Vörös-Kereszt Egylet kórházat rendezett be. A kórháznak előkelő sebesültje van: egy honvédelezredes, aki az északi harctéren sebesült meg s akit nagy gonddal ápolnak. A sebesült alezredest tegnap meglátogatta gróf Széchenyi Miklós megyéspüspök s megható gyöngédséggel érdeklődött a sebesült állapota iránt.

* Közös áldozás a győzelemért és a hadbavonultakért felajánlva. A tenger megtanít imádkozni. A borzalmak óráit éljük, amelyeknek irtózatai ellen a Mindenhatónál van a segítség. Meg kell értenünk ezekben a szörnyű napokban, hogy együtt kell működnie most az egész nemzetnek a győzelemre: a katonának fegyverrel, vérrel, az itthon maradtaknak imával, s a győzelemnek épp oly hatalmas eszköze az egyik, mint a másik. A közös imának még nagyobb az ereje. Jöjjön össze mindenki szeptember 8-án kisasszony napján a közös imára s a közös áldozásra, melynek érdemét ajánljuk fel a győzelemért s a hadbavonultakért. Ostromoljuk meg az eget imáinkkal! A közös áldozás a váradolasi plebánia templomban a reggel 7 órakor kezdődő szent mise alatt lesz. A szent gyónás előző este a 7 órai ájtatosság után végezhető ugyanott, s ugyancsak másnap, az ünnep napján már reggel 6 órától kezdve.

* A kereskedelmi iskola tanári kara tegnap értekezletet tartott Kovács S. János vezetésével. Az értekezleten a tanárok egyhangú lelkesedéssel határozta el, hogy havonként az alapfizetés 10 százalékát az itthon maradt családtagok felsegélyezésére adja. A kereskedelmi iskolai tanárok e nagylelkű áldozatkészsége szép példaadásul szolgálhat azoknak, akik még eddig nem vettek tudomást a segélyakeiről.

* A város segélyakciója. Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága csütörtökön, szeptember 10-én tartja rendes közgyűlését. A közgyűlésen a polgármester jelentést tesz a hadbavonult katonák családjai segélyére indított akcióról. A polgármesternél Nagyvárad város közönsége részéről 35172 korona 76 fillér adomány folyt be. A szétosztást egy bizottság végzi. Eddig kiosztottak 6500 korona készpénzt, továbbá élelmiszerekben: tej, liszt, burgonyában mintegy 5000 koronát. Mivel az államsegély kiosztása késik, a város előlegeket ad az államsegélyre. Már eddig pár ezer koronát

adott ki ilyen címen. Hogy az államsegély kiosztása mielőbb megkezdhető legyen, a polgármester 4 tanítót bocsátott a kir. pénzügyigazgatóság rendelkezésére.

* A görög követ védi a montenegróiakat. A kereskedelmi miniszter tegnap értesítette Biharvármegye törvényhatóságát, hogy a Magyarországon tartózkodó montenegrói alattvalók képviselőjét a görög követ vállalta magára. A hadüzenet óta sokáig kellett keresni valakit, aki feláldozza magát erre a nem nagyon népszerű feladatra.

* Csoportvezetői értekezlet. A Katolikus Népszövetség csoportvezetői ma délután 4 órakor a Népszövetségi Otthon helyiségében értekezletet tartanak.

* Sebesültek és elesettek a csatatéren. A háborúban elesettek és sebesültekről kiadott legutóbbi veszteség kimutatásból, a bennünket közelebről érdeklő következő adatokat közöljük: a *tisztikarból*: Bachmann Antal tart. zászlós a 44. gy. ezr. 16. sz. (szül. Nagyváradon, 1886.) sebesült; Lakos Iván főhadnagy, a 44. gyal. ezr. (szül. Nagyvárad) sebesült; — Zeller Ferenc tart. zászlós az 1. huszár ezredben, meghalt; — a *legénységből*: Borbély Mihály huszár az 1. huszár ezr., meghalt; — Dany Antal huszár az 1. huszár ezr., meghalt; — Horváth József huszár az 1. huszár ezredben, megsebesült.

* A Magántisztviselők Egyesülete ma délután 3 órakor egyesületi helyiségében *választmányi ülést* tart, melyre a tagokat ezuton is meghívja az elnökség.

* Fekete László halála. Részvétellel értesülünk egy derék pénzügyigazgatósági tisztviselő: Fekete László pénzügyi számvizsgáló haláláról. Szorgalmas, ambiciózus tisztviselő volt, aki kedves modoráért a társadalom széles körében örvendett közreteretnek. Fekete Lászlót egy évvel ezelőtt szélhűtés érte. Majdnem egy évi betegség után állapota annyira javult, hogy szept. 1-én újból megkezdte hivatalos működését, azonban újabb betegség támadta meg s tegnap délelőtt az alig 37 éves ember, rövid pár napi betegség után csendesen elhunyt. Temetése hétfőn, szeptember 7-én délután 3 órakor lesz az Arany János-utca 4. sz. házból.

* Az esküdtek névjegyzéke. Az esküdtképes egyének névjegyzéke ellen beadandó felszólamlások elbírálására alakítandó bizottságba a polgármester a csütörtöki közgyűlés elé a következőket javasolja: dr. Adorján Emil, dr. Mihály Lajos, Rádl Odón, dr. Stokker József, Sulyok István és dr. Tóth Ferenc.

* Az áll. elemi iskolák gondnoksága. A nagyváradi áll. elemi iskolák gondnokságának megbízatása lejárt s a polgármester a csütörtöki közgyűlésen javaslatot tesz a gondnokság újjáalakítására s a következő tagokat ajánlja: Frankó Endre, Harmathy Károly, dr. Hoványi Gyula, dr. Medvigy Gábor, dr. Thury Kálmán, dr. Tóth Ferenc, dr. Várnay Ferenc, Bordé Ferenc, Komlóssy József és Lukács Ödönt.

* Kik nem kapnak államsegélyt? A pénzügyminiszter tegnap értesítette Fráter Barnabás alispánt, hogy azok a családok, amelyeknek fenntartói bevonultak csak az esetben tarthatnak igényt az államtól segélyre, ha munkaadók nem fizetik ki a bevonult családfenntartó járulékait. Azok tehát, akik munkaadóiktól megkapják rendes fizetésüket, egyáltalán nem kaphatnak segélyt.

* A nagyváradi országos vásár. A rendőrkapitányi hivatal közhírré teszi, hogy az őszi országos vásár a következő sorrendben fog megtartatni, ugymint: Szeptember 11-12 sertés és juh vásár. 14 és 15-én 16 és szarvasmarha vásár. 13-tól 18-ig termény, ipar és általános kirakodó vásár tartatik. *Rendőrfőkapitány.*

* A sebesültek gyámolítása.

Értesitem mindazon úrakat, akik a városunkba érkező sebesültek gyámolítására szívesek voltak jelentkezni, hogy ezen szükségüknek egyidejű megköszönése mellett a további rendelkezésig szolgálataikat igénybe nem vehetjük és ezirányba tett minden intézkedéseket beszüntetem. *Rimler* Károly, polgármester.

* Bors község a Vörös-Keresztnek. Éreztük a háboru leheletét. S a szelétől ledöntött, megsebzett harcosok szenvedését értő szeretet kél szívéinkben, nekünk akik itthon maradtunk, akikért testvéreink véreznek a csatatéren. Erről kaptunk tegnap egy gyönyörű hirt. A vidékről kaptuk, Bors községtől, mert bevallhatjuk, hogy mi e fényes városban nem tudunk, nem akarunk egy ilyen aránylagosan szép tettet cselekedni: a gyűjtőívnek N. N. jeinek 10 és 6 fillérjei a tehetősek oly kevés számu ezresei, százasai mellett legalább ezt mutatják. Bors község jegyzője *Osváth* Pál tegnap délután egy jól megrakott szekérral jött be Váradra. A szekéren ezer fehérnemű, amit a község lakói adtak össze s küldtek Váradra a Vörös Kereszt részére. A Máv. állomási nyugvókórházban maga *Des Echerolles* Kruspér Sándorné vette át az ezer koronánál nagyobb értékű adományt s hála köszönetét fejezte ki az Egyesület nevében a lelkes, s követendő példát adott községnek, előjáróságának.

* Adományok a katonák családjai részére. A háboruba vonult katonák itthon maradt családai részére újabban a következő adományok érkeztek: A nagyváradi premontrai kanonok rend 50 kor. Róthbart Margit gyűjtése: Vorisekné, B. M., N. N., Olivashatlan, N. N. 1—1, Szabó Andor N. N. 60—60 fill., K. Lóránd —50, Künsztler L. —60, N. N., B. I., I. T., Faragó, V. S. né, Tunga 40—40 fill., Rotbart K. né 30—30 fill., Török Mihály —50, N. N., Farkas Lajos, Olivashatlan, N. N., Váci Bálint, Sz. J., N. N., Faff Kálmán, N. N., P. H., F. Sz. D., K. B., Frölich Pál 20—20 fill., Koller Agostonné, Royal, Margit, Odenberg, N. N., D. E., K. I., T. G., N. N., Royal, Eszperantista, P. S. né —10—10 Mendelson Fülöpné, Szentpétervárról 1, összesen 25'60. Margitay Ödön gyűjtése: öz. Csorba Lajosné, Glück Sándor —60—60, Tomás Emma, N. N., —50—50, Bajtay —20, N. N., Margitay Ilonka, Jánosi Margit, Veisz Rózsika, Schwartz Szeréna, N. N. Kovács —20—20, N. N. —12, Margitay Ödön, Margitay András, X. Y., Kovács Jóska, Kón Antal, Kóhn Ferenc, Krausz Jakab —10—10, B. S. —14, összesen 6'06, Ullmann Andor gyűjtése: L. L., N. N. 1 1, Goldstein Salamon —60, N. N. —50, N. N. —40, Y. —30, P. L., Ulmann Andor, B. F., V. K. Sch. I., Médy, Fredi, András, Laczika, 20—20 fill., Magdus, Lili 25 fill., Lovas Erzsé, N. Izidor, N. Frigyes 10—10 fill., összesen 8'45, Kóhn Ferenc gyűjtése: Spitzer és Kóhn, Z. I. né 1—1, Krámer Olga 30 f. K. L., N. N., Vittenberger Erzsike 20—20 f. N. N. —10 összesen 3'24 kor. Itt megjegyeztetik, hogy a lovag Traiber János által augusztus 26-án adományozott 100 korona, Traiber Jánosné és dr. Schramek Józsefné nevére iratott át.

* Elveszett gyűjtőív. A hadbavonultak családjainak segélyezése céljából kibocsátott 142. sz. Róthbart Margit és a 221. sz. Reisner Ödön névre kiállított gyűjtőívek a gyűjtők által elvesztettek. Megtaláló felkértek a polgármesteri hivatalhoz juttatni.

* Ongyilkos postamester. Derecskéről jelenti tudósítónk, hogy a járás egyik legnagyobb községében Sárádon teg-

nap öngyilkosságot követett el a postamester. *Pikó* Bálint már régebb idő óta betegeskedett és mindent megkísérelt, hogy egészségét visszanyerje. Csütörtökön este későn feküdt le és újságot olvasott. Reggel mikor hozzátartozói a szobába léptek, halva találták. Az ágy mellett ott volt a gyilkos revolver. Az újság margójára a következőket írta a postamester: Nem bírom tovább! Isten veletek. A vizsgálat során megállapították, hogy *Pikó* pillanatnyi elmezavarban követte el tettét.

* Az iskolák sajnos nem fognak megnyitni, a **Donát-féle** kereskedelmi magántanfolyam azonban rendes időben kezdi a tanítást. Aki nem akar a tanulásban visszamaradni, **siessen** beiratkozni. A fiú és leány tanítás külön-külön történik.

* **Butorozott szobák.** Egy vagy több személyre, legegységesebb berendezéssel teljes kiszolgálással, rövidebb vagy hosszabb időre kiadó Nagy Sándor-utca 4.

Legujabb táviratok.

...

Lemberget kiürítettük.

Budapest, szept. 5. **Lemberg városát a hadvezetőség kiürítette.** (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Lemberg kiürítésének jelentősége.

Budapest, szept. 5. A hírlapok haditudósítói illetékes információk alapján azt írják, hogy Lemberg kiürítése csak taktikai húzás, melynek fontosságát és szükségességét a legközelebbi idők eseményei igazolni fogják.

A kiürítés nem menekülés, hanem tervszerű taktikai visszavonulás, nem jelent sokat.

A hadvezetőséget azon szempont vezette, hogy a szép várost nem akarta az oroszok bombázásának kiténni. Bizonyos, hogy a legközelebbi események meg fognak győzni bennünket ezen intézkedés helyességéről. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A Kárpátok megerősítése.

Sajtó hadi szállás. (Tud. cenz. táv.) A sajtó hadi tudósítónak egy magasrangú katonatiszt kijelentette, hogy a Kárpátok a legteljesebben meg vannak erősítve, onnan semmiféle meglepetés nem jöhet.

Harcok Páris alatt.

Páris, aug. 5. (Tud. cenz. távirat.) **A város közelében óriási harcok folynak a német és francia hadak között. Az ágyudörgés behallatszik a városba. A lámpák éjjel nem égnek, az egész városra sötétség borul.**

Seregeink együtt a németekkel.

Krakkó, szept. 5. (Tud. cenz. táv.) Radostenél Slove Polskie német csapatok elérték seregeinket s érintkezésbe jöttek csapatainkkal.

IRODALOM.

Orökimadás című hitbuzgalmi folyóirat 9. száma rendkívül dus és érdekes tartalommal jelent meg. Amelyből kiemeljük a következő cikkeket:

Tartalom: T. J.: X. Pius pápa halála. — Dr. Tiefenthaler József: Háboru. — A biboros hereceprimás a háboru miatt elárultakért. — A XXV. eucharisztikus világkongresszus. — Róptében a nagyvilág körül. — Jézusom, örömmöm. Rovatvezető: Dr. Szyllabba Emil: Hangosan szól a szív szája! — Eucharisztikus szövevségek. — Felső bimbók. A kis hős. — Egyesületi élet.

E valóban életrevaló folyóirat a Központi Oltáregyesület (Budapest, IX. ker., Jllői-ut 75.) kiadásában jelenik meg s előfizetési ára egy évre csak 3 kor. Ajánljuk t. előfizetőink pártfogásába.

SZÍNHÁZ

Vasárnapi előadások. Ma két előadást tart a Szigligeti-színház. Délután 3 és fél órai kezdettel a legmérsékeltebb helyárrakkal a „Lotti ezredesei kerül színre. Este 8 órai kezdettel az „Ingyenélőket“ adják elő a legjobb szereposztásban. Ez a kiváló énekes fővárosi életkép annak idején az összes magyar színpadokon fényes sikert aratott s itt is Nagyváradon minden alkalommal nagy közönséget vonzott.

KÖZGAZDASÁG

Darázs pusztítás. Nagyon sok darázs van az idén. A korai szőlő felét elpusztították és most már a szőlővára vetették magukat; ezen fognak elősködni míg a borszőlő érni kezd s akkor majd azt pusztítják. Ha nem akarunk érzékeny kárt szenvedni, akkor a darázsok pusztítását az egész szőlő-hegyen meg kell kezdenünk. Két féle apró darázs van, az egyik fajta darázs a padlásokon üt tanyát, a szarufákra rakva lépeit; a másik a földben készíti el mesteri módon épített fészket, leginkább réteken, mesgyéken, ahol a föld munkájával nem háborgatják. Pusztításuk a következő: A szabadban álló lépeket legjobb alkonyat után egy késsel levágni; félig forró vízzel telt fazekat tartván a fészkek alá, hogy abba essenek. A földben lakó darázs pusztítása már több dolgot ad. — Próbálták kiönteni, füstölni, égetni, de egyik mód sem ér sokat. — A legbiztosabban lehet ezeket elpusztítani a közönséges légyfogó üvegekkel, melyek alsó részébe felerész bolti ecetet és vizet öntünk. Alkonyat után, mikor a darázsok már nyugalmra tértek, minden darázs-fészkek nyílására teszünk egy ilyen üveg burát és azt porhanyós földdel körülrakjuk úgy, hogy csak a felső része maradjon fedetlenül. Kora reggel, mikor a darázsok kirepülni akarnak, vesztüket lehis a légyfogóban. Egy óra mulva az ecetes víz tömve van döglött darázsszal, a mikor is friss ecetes vizet lehet az üvegekbe önteni; elég azonban ha alkonyatkor tisztítjuk ki a légyfogót és ismétjük az eljárást. — A harmadik napon a fészkek lakói kipusztulnak. Egy másik mód a calcium carbiddal való pusztítás. Ebből néhány mogyoró nagyságu darabot kell a fészkekbe juttatni, azután a fészkekbe kevés vizet önteni és a fészkek nyílását azonnal földdel betömni, hogy a calcium carbiddal kifejlődött gáz a darázsokat megölhesse. — Mint minden ilyen fajta védekezésnek, úgy ennek is csak akkor lesz haszna, ha mindenki megcsinálja. Szükséges tehát, hogy a szőlőgazdák a darázsok pusztítását minél előbb kezdjék meg. Sz. S.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

NYILTÉR

Reisz Miksa

butorgyára BÉKÉSCSABA NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 14. szám.

Üzemünket tetemesen kibővítettük, ennek folytán elismert elsőrendű készítményeinket — minden versenyt kizáró olcsó árban szállíthatjuk.

TELEFON: 9—04. SZ.

A Donát-féle keresk. magántanfolyamon

uj tanfolyamok kezdődnek és pedig gyors- és épírásra (előrehaladottabbaknak külön ismétlőórák) szépírásra (magyar és német szépírás valamint rondírás) egyszerű, kettős és amerikai kölyvvitelre (gyakorlati alapon) közöns. és kereskedelmi számtan, magyar és német levelezés német nyelvre (társalgási gyakorlat).

Vidéki szülőknek

külön figyelmébe ajánljuk a tanfolyamot, ahol még egy néhány felső kereskedelmi- vagy polgári iskola látogató tanuló teljes ellátást kaphat. A gyermekek tanulmányai szigoruan lesznek ellenőrizve; zongora, hegedű tanítás a házba. Magánvizsgákra, össze vont polgári iskolai vizsgákra felelőség mellett előkészítem Bejelentések elfogadtatnak naponia.

Külön esti tanfolyamok Mérsékelt tandíjak!

A tanfolyam vezetője:

DONÁT M. KÁROLY. Szabadság-utca 3.

Regényesarnok.

Modern Bar Kochba.

— Regény. —

Irtá: Cserecs Andor. 52.

— Azt mondja a plébános ur, hanem láttam és már őt is tüzelődni, mikor Pipás Gerzson nem fogadta a kommandó szót.

— Kegyelmed nem olyan ember ám mint azok! — és jobb keze mutató ujjával a nyitott ajtón kifelé bökött.

— Ember az ember, ha mindjárt bíró is.

— De nem olyan ember mint Neigyonkend.

— Ha esipi a légy, a jószág is védi magát, anyjok.

— Kegyelmed ám nem jószág, hanem az én hites uram, a somaházi bíró.

— Utitse az vagyok! — de nem táncolok magas hangú muzsikára.

Hát Buzi Bálint bíró uram összehitta az előjáróságot a község házához, mivel hogy úgy illenek, hogy Portelekre bemennének néhányan, mert, hogy urak jöttek, két ágban, a vezetőjük pedig a kegyelmes ur, aki neki jó ismerőse még abból a pipaügyből a vasuton.

A törvénybíró, értelmes ember! — vállalkozott is, hogy egy szekérderek választót bevisz Portelekre, de többet nem.

Buzi Bálint ki is válogatta a javát, hogy csufot ne lásson Somaháza az urak előtt, mind értelmes, jó képű magyar emberek voltak, tehát úgy négyen be is mentek a törvénybíró szekérére, ünneplőbe öltözve, de maga a bíró csak otthon maradt, mert úgy illett, hogy otthon várja a vendégeket, már oda igérkeztek.

A kegyelmes ur szívesen látta Somaháza előjáróit, még volt győződve, hogy ha ő maga személyesen megy oda, úgy leköti a választókat, hogy egy sem szavaz a kormánypártira.

Buzi Bálint bíró uram pedig ki nem mozdult a községnézőből, hanem oda bent a tanácsi szobában beült az asztala mellé, kalaplevéve várta a vendégeket, bezében volt a bíró pálea, ami a tekintélyt biztosítja a községben.

Gondolkodott! — bizony gondolkodott! —

Egyszer aztán felemelte barna piros arcát, gömbölyű jól megtermett fejét, tiszta szemével felnézett a mennyezetre, ottan is a mestergerendára és így szólott a kisbíróhoz: — Menjen kend, hívja be a napdíjas urat!

Meg urazta, mert most nagy dologra készült, meg a vendégeket csak nem mutathatta meg a közönséges embernek. Bejött Tintanyaló Adám.

— Adám ur! — kezdte a bíró, — van-e tiszta gondolat a fejében?

— De van án, bíró uram! — válaszolt a kérdezett. — Most tudok még csak szépen beszélni.

— Kivánja?

— Tyhü, de mennyire!

— Hát jön a kegyelmes Turay Barnabás ur, meg négy gróf, meg tizenkét szocialista vezér, ezeket itt kell ékes szóval ellátni a község házában, el meri-e vállalni?

(Folyt. köv.)

22374—1914. szám.

Hirdetmény.

A magyar kir. honvédelmi miniszter ur 14372—1914. eln. számú körrendelete folytán közhírré teszem, hogy a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t. c. 22 §-a alapján a fegyveres erő szükségleteire szállított élelmezési cikkekért megállapított s a honvédelmi miniszter ur 11633—1914. eln. számú rendeletével a törvényhatóságnak megküldött — s általam hirdetésményileg közzétett — kimutatásban foglalt téritési tételek közül az alább felsoroltakat a honvédelmi miniszter ur az idézett törvény 22. §-ának utolsó bekezdése értelmében s az ár megállapítás óta mutatkozott piaci áralakulás alapján a következőkben módosította, illetőleg újjabban a következőképpen állapította meg:

Buzáért	métermázánként	29 K	50 fill.
Árpáért	"	18	"
Tengeriért	"	17	" 50 "
Rizsért	"	50	"
Árpakásáért	"	40	"
Daráért	"	44	"
babért	"	40	"
lencsért	"	60	"
borsóért	"	45	"
kávért	"	320	"
cukorért	"	95	"
szénáért	"	11	" 50 "

Nagyvárad, 1914. szept. 1 én.

Rimler Károly s. k. polgármester.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

22601—1914 szám.

Hirdetmény.

A. m. kir. pénzügyminiszter ur 3501/1914 P. M. számú körrendelete értelmében értesítem az érdekelt igényjogosultakat, hogy a lovak és járművek szolgáltatásáról szóló 1912. évi LXIX. t. c. alapján a katonai célokra átvett lovakért és szállítási eszközökért járó kárpótlási összegeknek a m. kir. posta takarékpénztár utján való kifizetése már megindult.

Annak azonban, hogy a kárpótlási összegnek az egyes igényjogosultak részére való kifizetése a posta takarékpénztár utján megtörténhessen, elengedhetlen feltétele, hogy a jogosult tulajdonosok a lovató bizottságok, illetőleg a katonai átvételi közeg által kiállított loállítási igazolványokat illetőleg kék színű nyilvántartó lap másolatokat és kék színű elismervényeket (a szállítási eszközökről) az illetékes kir. adóhivatalnak benyujtsák, ahol annak ellenében fehér színű átvételi elismervényeket kapnak, amelyek alapján a kárpótlási összegek hivatalból fognak a posta takarékpénztár utján megküldetni.

Felhívom ezért azon igényjogosultakat, akik a fent említett okmányokat az illetékes kir. adóhivatalnál még nem nyujtották be, hogy azokat a fehér színű átvételi elismervények ellenében saját érdekükben sürgősen nyujtsák be, hogy ezáltal a kárpótlási összegeknek posta takarékpénztár utján való kifizetését tegyék lehetővé.

Tájékoztatás céljából közlöm, hogy a kárpótlási összegek mások netán szerzett jogainak sérelme nélkül mindenkor a jogosult tulajdonosok részére vagyis azoknak fognak fizettetni, akik a bevont loállítási igazolványokon, kék színű nyilvántartó lap másolatokon és kék színű elismervényeken jogosított tulajdonosként meg vannak nevezve. A kárpótlási összegek netáni átruházása tekintetében azok tudomásul vételét illetőleg a kir. adóhivatlok semmiféle hatáskörrel nem bírnak, ily átruházások érvényességét elbírálni nem jogosultak.

Az adóhivatalokat a pénzügyminiszter ur utasította, hogy a kárpótlási összegeket az esetben, ha azokra harmadik személyek igényt támasztottak volna, vagyis ha a kérdéses igazolványok és elismervények még mielőtt azok a kir. adóhivatalhoz bemutatattak volna, harmadik kézbe kerültek és a bemutat. ennél fogva nem maga az igényjogosult tulajdonos eszközölte, egészben bírói létbe helyezték.

Nagyváradon, 1914 szeptember 2.

Rimler Károly polgármester.

5809/1914 eln. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszter urnak a katonai szolgálatra behívottak családtagjainak segélyezésére alakult bizottságok portó mentessége tárgyában kiadott 153947/1914. IX. B. M. sz. körrendelete alapján értesítem a törvényhatóságom területén működő segélyező-bizottságokat, valamint a hatóságokat, hogy az

1. említett bizottságoktól ugyanilyen bizottságokhoz.

2. a bizottságoktól bármely hatósághoz és községi előjárósághoz.

3. a hatóságoktól és községi előjáróságoztól a bizottságokhoz küldendő közönséges (nem ajánlott) levelekre, pénzeslevelekre és postautalványokra a helybeli forgalom kivételével a következő záradék, 63310/1914 sz. kereskedelemügyi ministeri rendelet alapján portómentes, megjegyzést kell használni, s a segélyező bizottságok küldeményeiket hitelesített feladókönyv mellett a részükre a posta és távirta igazgatóságok által kijelölt postahivataloknál tartoznak feladni.

Hangsúlyozom azonban, hogy a portómentesség a helyi forgalomra és a felsoroltakon kívül más küldeményekre nem terjed ki. Nagyvárad, 1914. szeptember 3.

Rimler Károly polgármester.